

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

3. november 2008

Handlingsplan om kødkontrollen

De seneste år er der sket en omkostningsstigning i kødkontrollen, der påvirker slagteriernes internationale konkurrenceevne og derved beskæftigelsen i sektoren. Fødevareministeren har på den baggrund igangsat et udredningsarbejde med det formål at kunne reducere omkostningerne, uden at det har konsekvenser for fødevareresikkerheden. Dette analysearbejde fører nu frem til, at ministeren fremlægger en handlingsplan, som frem mod 2011 skal reducere omkostningerne til kontrollen. Elementerne i handlingsplanen har været drøftet med brancheforeningerne.

De seneste års omkostningsudvikling er angivet i tabellerne nedenfor.

Samlede omkostninger i kødkontrollen, mio. kr. løbende priser

2005	2006	2007	2008	2009
355,2	333,5	364,1	430,6	392,3

2005, 2006 og 2007 er regnskabstal. 2008 og 2009 er budgettal.

Samlede omkostninger i kødkontrollen, mio. kr., faste priser 2009-niveau

2005	2006	2007	2008	2009
397,0	366,6	391,1	446,6	392,3

2005, 2006 og 2007 er regnskabstal. 2008 og 2009 er budgettal.

For de enkelte virksomheder har denne udvikling i omkostningerne medført stigende priser for slagtinger, jf. tabellen nedenfor.

Udvikling i enhedsomkostninger, faste priser niveau 2008

Kr. pr. slagteenhed	2006	2007	2008	2009
Svineslagterier	12,68	14,00	16,12	15,03
Kreaturslagterier	15,78	15,90	16,52	15,31
Fjerkræslagterier	2,82	2,92	2,92	2,87

Slagteenheder anvendes til at omregne mellem forskellige typer slagtedy. 1 slagtesvin svarer til 1 slagteenhed, 1 voksen kreatur svarer til 4 slagteenheder og 1 slagtekylling svarer til 0,067 slagteenhed.

Formålet med handlingsplanen er at reducere omkostningerne i kødkontrollen målrettet og systematisk for at medvirke til at bevare slagteriernes fortsatte konkurrenceevne på et internationalt marked. Formålet er desuden at modernisere og omlægge kødkontrollen, samtidig med at den nuværende høje kvalitet i kontrollen og det internationalt anerkendte høje niveau for fødevareresikkerhed fastholdes.

Handlingsplanen har følgende elementer:

- En reduktion af omkostningerne i kødkontrollen fra 2008 til 2009;
- Gennemførelse af initiativer, der har betydning for omkostningsudviklingen i kødkontrollen;
- Indførelse af en ny styrings- og finansieringsmodel for kødkontrollen;
- Ændring af den ledelsesmæssige organisering af kødkontrollen;
- Tilknytning af konsulentbistand.

I det følgende gennemgås de enkelte elementer i handlingsplanen.

Reduktion af omkostningerne fra 2008 til 2009

Fødevarestyrelsen forventer at reducere det samlede omkostningsniveau med 38,3 mio. kr. i løbende priser fra 2008 til 2009, svarende til 54,3 mio. kr. i faste priser. En reduktion på hele beløbet forudsætter fuldstændig produktionsstabilitet i 2009 i forhold til det af erhvervet udmeldte produktionsmønster. Beløbene afhænger af regnskabstallene for 2008 og de endelige budgetter for 2009 og kan derfor justeres efter en budgetgennemgang i november 2008. Reduktionen er præciseret i bilag 1, tabel 1.

Der foretages en ekstraordinær gennemgang og kvalitetssikring af de udmeldte budgetter i løbet af november 2008.

Initiativer til omkostningsreduktioner

Der gennemføres en reduktion af omkostningsniveauet med effekten af de identificerede initiativer. Efter Fødevarestyrelsens forudsætninger og beregninger vurderes omkostningsniveauet at falde med ca. 75 mio. kr. i faste priser. Hertil kommer en effekt fra ændrede bemandingsnormer, som opgøres, når der er gennemført en undersøgelse heraf. Det forudsættes, at alle omkostningsreducerende initiativer kan gennemføres uden at forringe kvaliteten af kødkontrollen. Reduktionen er præciseret i bilag 1, tabel 2, samt i bilag 2.

1. Der indføres visuel kødkontrol som pilotprojekter på 2 svineslagterier, så snart de amerikanske myndigheder har godkendt projektet. Visuel kødkontrol indebærer, at båndkontrollen ikke længere skal anvende kniv til at skære i lymfekirtler og hjerter. I forbindelse med pilotprojekterne vil Fødevarestyrelsen gennemføre en undersøgelse af behovet for bemanding til visuel kødkontrol. Efter forelæggelse for de politiske partier bag fødevareforliget og i takt med, at der gennemføres de nødvendige ændringer af indretningen på slagterierne, vil visuel kødkontrol kunne indføres på alle svineslagterier, sandsynligvis fra 1. september 2009. Fødevarestyrelsen vurderer umiddelbart, at indførelse af visuel kødkontrol på alle svineslagterier vil medføre besparelser på 32 mio. kr. årligt.
2. Behovet for uddannelse af tilsynsteknikere, som finansieres af erhvervet, vil være faldende i 2009. Hvis der senere bliver behov for at øge optaget på uddannelsen, vil Fødevareministeriet søge adgang til at udligne omkostningerne over en flerårig periode optaget på finansloven. Fødevarestyrelsen vurderer, at det faldende behov for uddannelse af tilsynsteknikere vil medføre besparelser på 10 mio. kr. årligt.

3. Der vil gennem en bedre styring af bemanningen på svineslagterierne sikres et mere ensartet niveau for dyrlæger i forhold til tilsynsteknikere. Fødevarestyrelsen vil fra 1. januar 2009 ændre kødkontrolcirkulæret, så mulighederne i EU-forordningerne for at udvide teknikernes arbejdsopgaver udnyttes bedre. Det vil bl.a. medføre, at teknikere anvendes i større omfang end i dag i efterkontrollen. Hvis slagterierne forbedrer indtransporten af dyr, vil der endvidere mulighed for at reducere dyrlægetilstedeværelsen i AM-kontrollen. På fjerkræslagterierne vil Fødevarestyrelsen i samarbejde med erhvervet tilpasse den såkaldte 2+1 model (2 teknikere og 1 dyrlæge) til ændringer i EU's kontrolbestemmelser og sikre, at modellen anvendes på fjerkræslagterierne. Fødevarestyrelsen vurderer, at disse initiativer vil medføre besparelser på 22 mio. kr. årligt.
4. Fødevarestyrelsen vil i 2009 videreføre sine tiltag for at reducere sygefraværet blandt kødkontrollens medarbejdere. En afgørende forudsætning for at reducere sygefraværet er, at slagterierne foretager de nødvendige investeringer i et forbedret arbejdsmiljø. En reduktion af sygefraværet med knapt 3 årlige sygedage pr. medarbejder vil efter Fødevarestyrelsens vurdering medføre besparelser på 6 mio. kr. årligt.
5. Det skal gøres attraktivt for timelønnede medarbejdere at blive fastansat i kødkontrollen. Fødevarestyrelsen vil samtidig intensivere indsatsen for at rekruttere dyrlæger i udlandet samt for at fastansætte udenlandske medarbejdere, der i dag arbejder som vikarer. Som en midlertidig foranstaltning vil der blive søgt anvendt udenlandske vikarer i stedet for timelønnede dyrlæger, som arbejder med tilsynsteknikeropgaver. Fødevarestyrelsen vurderer, at der kan opnås besparelser på 5 mio. kr. årligt.
6. Fødevarestyrelsen vil gennemføre arbejdspladsgennemgange på svine-, kreatur- og fjerkræslagterier for at vurdere, om de gældende bemandingsnormer i kødkontrolcirkulæret skal revideres. Ændring af de gældende bemandingsnormer vil blive søgt indarbejdet i kødkontrolcirkulæret fra 1. april 2009.
7. Slagterierne kan medvirke til at fastholde en positiv omkostningsudvikling ved at gennemføre en bedre produktionsstyring og –stabilitet og varsle produktionsændringer rettidigt, så ekstraordinære slagtninger undgås. Endvidere kan slagterierne sørge for, at elektronisk sygdomsregistrering bringes til at fungere.
8. Fødevarestyrelsen vil optage forhandlinger med de faglige organisationer om øget fleksibilitet i forhold til anvendelse af medarbejderressourcerne i kødkontrollen.

Styrings- og finansieringsmodel

Virksomhederne vil fortsat blive opkrævet for de faktiske omkostninger forbundet med kontrollen.

Der vil fra 2009 blive gennemført en særlig indsats i forhold til virksomheder, hvor prisen for kontrollen ligger over en fastsat tærskelpris. Denne tærskelpris reduceres årligt svarende til effekten af de omkostningsreducerende initiativer. Definitionen af tærskelpris og udviklingen i de forventede tærskelpriser fra 2009 til 2011 fremgår af bilag 1, tabel 3. Den særlige indsats vil bestå i at udarbejde målrettede handlingsplaner for de forhold, som Fødevarestyrelsen har mulighed for at påvirke, med henblik på at nedbringe virksomhedernes omkostninger.

Budgettet for det enkelte slagteri vil afspejle den gennemførte omkostningsreduktion under hensyn til de konkrete forhold på de enkelte slagterier. Tærskelprisen vil være et pejlemærke i budgetlægningen.

Øget ledelsesmæssigt fokus og ændret organisering

Der vil ske styrkelse af det ledelsesmæssige fokus på kødkontrollen, med henblik på at sikre gennemførelsen af omkostningsreduktionerne. Der oprettes i den forbindelse en særlig enhed i Fødevarerstyrelsen.

Den særlige enhed skal varetage alle operative opgaver vedr. kødkontrol og sikre gennemførelsen af omkostningsreduktionerne. Denne enhed vil få reference til styrelsens øverste ledelse. Den særlige enhed skal arbejde tæt sammen med en koordinerende kontrolchef (fødevarechef) i hver region samt den regionale sekretariatsleder om varetagelsen af de opgaver, der henlægges til den særlige enhed.

For de faglige og personalemæssige opgaver vedr. kødkontrollen, der ikke henlægges til den særlige enhed, forbliver ansvaret placeret i den nuværende regionale struktur.

Oprettelsen af den særlige enhed vil blive finansieret ved omprioritering i styrelsen samt over kødkontrollens fællesomkostninger efter aftale med erhvervet.

Fødevarerstyrelsen vil gennemføre denne organisatoriske tilpasning snarest muligt med virkning fra begyndelsen af 2009.

Konsulentbistand

Fødevarerministeriet vil tilknytte konsulentbistand for at understøtte Fødevarerstyrelsens indsats i forhold til initiativer vedr. omkostningsreduktioner, incitament, styrings- og finansieringsmodel, ændret organisering af arbejdet i kødkontrollen samt den ledelsesmæssige organisering af kødkontrollen.

Konsulentundersøgelsen skal inddrage erfaringer fra andre lande og udvikle en model for systematisk ”benchmarking” mellem kødkontrollen på de enkelte virksomheder.

Undersøgelsen skal afrapporteres senest 1. maj 2009 med henblik på, at undersøgelsens anbefalinger kan implementeres fra 1. juli 2009.

Følgegruppe

Fødevarerstyrelsen vil etablere en følgegruppe, hvor erhvervet inviteres til at deltage. Følgegruppen vil følge op på, om resultaterne i handlingsplanen nås. Følgegruppen kan ligeledes foreslå iværksættelse af konkrete initiativer, der understøtter handlingsplanen.

Bilag 1

Tabel 1

Alle virksomheder, mio. kr.	Budgetter for 2008	Budgetter for 2009	Reduktion
2009-priser	446,6	392,3	54,3
Årets priser	430,6	392,3	38,3
		Heraf fællesomkostninger	17,3
		Heraf direkte omkostninger	21,0

Budgetter for 2008 er angivet efter budgetopfølgning i september måned og udmeldt til virksomhederne med virkning fra 1. oktober 2008. Virksomhedernes regnskabstal for 2008 vil ikke nødvendigvis svare til disse budgettal. Virksomhedernes budgetter for 2009 vil blive kvalitetssikret og evt. justeret i november 2008. Tallene kan derfor ændre sig.

Tabel 2

2009-priser, mio. kr.	Omkostninger 2009	Omkostninger 2011	Reduktion
Svineslagterier	323,9	254,6	69,3
Kreaturslagterier	30,2	26,6	3,6
Fjerkræslagterier	20,6	18,5	2,1
Andre virksomheder	17,5	17,5	0
I alt	392,3	317,3	75,0

Omkostninger i 2011 er under forudsætning af uændret slagtemængde og virksomhedssammensætning. Omkostningsniveauet kan falde mere eller mindre end de angivne beløb, og tidsperioden kan være kortere eller længere afhængigt af, om og hvornår forudsætningerne for en omkostningsreduktion tilvejebringes. Reduktionen er angivet under de beregningsforudsætninger, som Fødevarestyrelsen har lagt til grund.

Tabel 3

2009-priser, kr. pr. slagte-enhed	Forventet tærskelpris 2009 (uden effekt af initiativer)	Forventet tærskelpris 2011 (med effekt af initiativer)	Reduktion 2009-2011, pct.
Svineslagterier	14,09	11,08	21
Kreaturslagterier	14,43	12,71	12
Fjerkræslagterier	2,68	2,41	10

Tærskelprisen, dvs. den pris som udløser en særlig indsats fra Fødevarestyrelsen i form af målrettede handlingsplaner for at reducere omkostningsniveauet, er fastsat som den gennemsnitlige normalpris på slagterierne inden for den pågældende branche. I normalprisen indgår ikke betaling for anden kontrol og tilsyn end AM-/PM-kontrollen i forbindelse med slagtninger. Tærskelprisen for 2009 justeres efter en budgetgennemgang i november 2008 og justeres i løbet af 2009 i henhold til kvartalsopgørelserne, hvor effekten af initiativerne indregnes.

Bilag 2

Beregninger og forudsætninger

Omkostningsdriver	Forudsætninger og forventelige implementeringsdatoer	Vurdering af effekt, mio. kr.
Visuel kødkontrol	Undladelse af indsnit i lymfeknuder og hjerter. Implementeres 1. september 2009. Fuld virkning fra 1. januar 2010.	32
Uddannelse af tilsynsteknikere	Flerårig udligningsordning, varig reduktion til niveauet i 2005-2006. Implementeres 2010. Fuld virkning fra 2011.	10
Fordeling dyrlæger/teknikere	Svin: Mere ensartet niveau, anvendelse af teknikere i efterkontrol. Kvæg: Anvendelse af teknikere i efterkontrol, reduceret dyrlægetilstedeværelse i AM-kontrol. Fjerkræ: Tilnærmelse til 2+1 ratio. Implementeres 1. juli 2009. Fuld virkning fra 1. januar 2010.	22
Sygefravær	Reduktion til 13 sygedage. Implementeres 1. januar 2009. Fuld virkning fra ultimo 2011.	6
Bemandingsnormer	Afventer arbejdspladsgennemgang på svin, kvæg og fjerkræ. Implementeres i løbet af 2009. Fuld virkning fra 2010.	X
Timelønnede	Fastansættelse af medarbejdere. Implementeres 1. juli 2009. Fuld virkning fra 1. januar 2010.	5
Samlet effekt af omkostningsdrivere	Fuld virkning fra 2011.	75 (+X) ¹
Besparelsespotentiale uden omkostningsdrivere	Fuldstændig produktionsstabilitet i 2009 i forhold til det af hvervet udmeldte produktionsmønster. Budgetforudsætninger om omfanget af ordinære og ekstraordinære slagtninger holder.	38 (54)
Samlet besparelsespotentiale		113 (129) (+X)

(Alle beløb vedr. effekt af omkostningsdrivere samt beløb i parentes vedr. besparelsespotentiale uden omkostningsdrivere er angivet i 2009-priser.)

¹ Effekten er fordelt med 26 mio. kr. (+½X) i 2009, 68 mio. kr. (+X) i 2010 og 75 mio. kr. (+X) i 2011.